

Red Thread projesi coğrafi yakınlıklarına rağmen milliyetçiliğin ve Soğuk Savaş paradigmasının çizdiği sınırlar nedeniyle uzun bir dönem biriyle ilişkilenelememiş coğrafyaların yan yana gelebileceği ve birlikte düşünebileceğine ilişkin umutların yükseldiği bir dönemde yola çıktı Doksanlı yıllarda kurulmuş etkileşim ağlarının daha da ileri götürülebileceğine, derinleştirilebileceğine, sürekli hale getirilebileceğine dair bir iyimserlik ve iştahla 2009 yılında, koordinasyonunu İstanbul'dan sağlayan ama gerektiğinde yakın coğrafyalara hareket edebilen bir tartışma platformu olarak tasarlamıştık projeyi.

Üçüncü sayımızın ardından üzerine yoğunlaşacağımız konu başlıklarını belirlemeye başladık. Önceki sayılarda eksik kaldığını düşündüğümüz konular vardı: mevcut eğitim sisteminin analizi; alternatif, deneysel eğitim modelleri; feminizmin Batı toprakları dışında gelişimi; Bağlantısızlar Hareketi'nin dünü ve bugünü... Ama bir noktada tarihin girdabı kırmızı ipliğimizi sardığımız makaradan daha hızlı dönmeye başladı ve hazırlamakta olduğumuz sayıların bir anlamı var mı diye biraz durakladık. Elimizdeki dosyaları rafa kaldırıp 2011'den başlayarak Mısır'dan Brezilya'ya, Türkiye'den Ermenistan'a, coğrafyalar arasında sıçrayarak ilerleyen direniş hareketleri yaşanırken oluşan heyecan ve enerjiye yanıt verecek, ortak noktalar üzerinde duracak bir sayı üzerine düşünmeye başladık. Ama birbiri ardına dizilen politik kırılmalar, travmatik olaylar, özgürlükleri, yaşam hakkını ve bütün bir geleceği gasp eden olayların hızı ve kapsamı bizi hep geriye itti. Gerçeklik herhangi bir yanıt vermeyi zorlaştıran bir ivmeye ulaştı.

Böyle bir süreçte, en başta hedeflediğimiz ritmi tutturamayacağımızı anlamıştık –özellikle küresel sanat ve kültür üretiminin hız kazandığı ve kültürel emeğin giderek daha fazla güvencesizliğe itildiği bir dönemde. Mesleki ve özel yaşamın getirdiği zaman kısıtlılığı, içinde bulunduğumuz jeo-politik dalgalanmalar ve yayını mümkün kılacak finansal koşulları yaratma çabası, yayın konusundaki arzularımız, heyecanımız, gücümüz ve ortaklığımızı zorlayacak şekilde, planların sürekli ertelendiği bir çıkmazı beraberinde getirdi. Şu an dördüncü sayımızı okuyor olmanız belirli bir yavaşlığı, düzensizliği, raslantısallığı, kopuşları ama bunun yanında ısrar ve yeni başlangıçları kabullenmiş olmamıza işaret ediyor. Teorinin biennalleştirilmesine karşı yavaş üretim modeli!

Bu sayı için öncelikli olarak yayın kurulu üyemiz Meltem Ahıska'nın önerisiyle "mülksüzleşme" kavramı üzerinde durduk. Judith Butler ve Athena Athanassiou'nun ortak kitapları *Dispossession: The Performative in the Political* kitabının yeni yayınlandığı dönemdi (2013) ve kavramın mülkiyet ve fiziksel ortaklıkların yitimine gönderme yapan çerçevesinin beden, kimlik, haklar ve özgürlüğü içerir biçimde genişletilmesi bizi heyecanlandırmakta, tanık olduklarımıza dair açıklayıcı bir içerik taşımaktaydı – okumakta olduğunuz sayının gövdesi de büyük ölçüde bu genişletilmiş çerçeveye

verilmiş (belki de kavramı geniş çerçevesi içinde karşılayabilmek için "yoksunlaşma" sözcüğünü kullanmak gerekiyor) yanıtlardan oluşuyor. Tabii o günlerde öngöremediğimiz, hatta hayal bile edemeyeceğimiz şey, yoksunlaşmanın farklı toplumsal tezahürleri üzerine konuşmamızı sağlayan kültürel, entelektüel alanın kendisinin abluka altına alınacak olmasıydı. Doğrusu dergimizin adının içine sakladığımız mizahi sözcük oyununun ciddiye alınacağını ve kırmızı ipliğin düz bir şekilde "kızıl tehdit" olarak kodlanabileceğini hiç düşünmemiştik. Bugün dergimizin kurucuların birinin, Osman Kavala'nın özgürlüğü rehin alınmış durumda. Bu hoyratlığın arkasındaki "yerli ve milli" zihin yapısı, en yetkili merci üzerinden "kültür savaşı" açmaktan, kültürel hegemonyanın kurulması için savaş yöntemlerine başvurmaktan bahsedebiliyor (burada Kulturkampf kavramının mucidinin Bismarck olması da acı bir ironi olsa gerek). Gıyabımızda açılmış bu savaşın benzerleriyle dünyanın farklı köşelerinde giderek daha sık biçimle karşılaşıyor ve kültürel-sanatsal-aktivist deneyimlerin paylaşılması ve dayanışma pratikleri geliştirilmesi zorunluluğu giderek daha fazla hissediliyor. Önümüzdeki sayılar için üzerine çalışılması bir konu.

Mülksüzleşme kavramı çerçevesindeki argümanlardan biri de yoksunlaşmanın yaşandığı ya da farkına varıldığı anın politik bir özneleşme sürecinin başlaması anlamına geleceği üzerineydi. Politik özneliliğin ortaya çıkmasına koşul olarak dezavantajlı konuma sahip sosyalliklerle, yerini yurdunu kaybeden insanlarla kurulacak temasların, dayanışma ağlarının da harekete geçtiği anlar bunlar –ana gövdeye eklediğimiz bir kaç metinle dönüşüm olasılıklarına işaret edebildiğimizi düşünüyoruz.

Red Thread kuruluş aşamasında daha çok Güney-Doğu Avrupa, Güney Kafkasya, Ortadoğu, Kuzey Afrika gibi coğrafyalar üzerine odaklanmayı öngörmüştü. Doğu Akdeniz havzası üzerinden çizilen bu yarı çembere büyük ölçüde sadık kaldık; arada Batı-dışı başka coğrafyalara da mümkün olduğunca yer verdik. Son birkaç yıl içinde yaşanan travmatik gelişmeler ve bunun ertesinde gelen nüfus hareketliliği çizdiğimiz coğrafi çerçeve ile Avrupa arasında keskin bir ayırım getirmemize bugünlerde imkân vermiyor. Bu sayıda Maxim Gorki Tiyatrosu tarafından düzenlenen 3. Berlin Sonbahar Salonu'na ayırdığımız alt dosyada yaşanmakta olan göç dalgasına karşı Avrupa ülkelerinde gözlenen resmi tepkilerin ve popülist sağdaki yükselişin izini sürüyoruz. Politik skalanın tümüne hakim olan "entegrasyon" söylemine karşı kışkırtıcı biçimde "dezentegrasyon" kavramını öne çıkaran sergi ve diğer etkinliklerin tarihsel altyapısını ve bugününü açıklayan metinlere yer veriyoruz. Çoğunlukçu ideolojiye karşı minör pozisyonların kurabileceği yanyanalıklara dair ilgi çekici örnekler bulabileceğinizi umuyoruz.

Yoksunlaşma üzerine söz söylemeye çalıştığımız bir sayıyı hazırlarken, aramızdan biri, birimiz tutuklandı. Tabii ki bu durum, duygusal anlamda farklı etkiler bıraktı üzerimizde. Tabii ki geleceği öngörebilmek mümkün değil. Dolayısıyla şimdilik, arayış açmadan tekrar görüşmek üzere, diyoruz.